

Inuit Ataqatigiit Inatsisartuni

13. december 2006

Asii Chemnitz Naarup

Inatsisartut Suleriaasianni § 36 imm. 1 naapertorlugu Naalackersuisunut apeqqutit imaattut matumuuna saqqummiuppakka:

Nunap inoqqaavisa pisinnaatitaaffi pillugit nunarsuaq tamakkerlugu nalunaarut FN-ip 28. november 2006-imi ataatsimeersuarnerani akuerineqanngitsoorpoq; taamaattumillu Naalackersuisunit paaserusuppara:

- 1) Ukioq Naalackersuisut aamma FN-ip Nunap inoqqaavi pillugit ataavartumik oqallittarfiata (United Nations Permanent Forum on Indigenous Issues) akornanni illuatungeriilluni suleqatigiinissamut isumaqatigiissutit sammineqarput, suliniut pineqartoq qanoq angusaqarfiua?
- 2) Naalagaaffik Danmark Kalaallit Nunaat sinnerlugu FN-imi ilaasortaavoq, taamaakkaluartorli Danmark Nunap inoqqaavisa pisinnaatitaaffii pillugit nalunaarutip suliarineqarnerani ataatsimeersuarnerit akornanni ataatsimiititaliami (Open-ended intersessional Working Group on a draft United Nations declaration on the rights of indigenous peoples) toqqaannartumik peqataanani, EU-mi ilaasortat sinnerlugit Østrig isummersortutut oqaaseqartartutullu peqataammat. Danmarkimi ministereqarfiit akisussaasut aamma Namminersornerullutik Oqartussat akornanni tigussaasumik a) suleqatigiinneq FN-ip Nunap inoqqaavi pillugit ataavartumik oqallittarfiani qanoq ilusilerneqarnikuua – EU-p nunarput sinnerlugu susassaqartuusarnera akuersaaginnarneqassava, b) siunissamilu FN-ip Nunap inoqqaavi pillugit ataavartumik oqallittarfiani suleqatigiinnerup qanoq ittuunissaanik Naalackersuisut tungaannit siunniussisoqarnikuua?
- 3) Nunat inoqqaavisa soqutigisaasa nunarsuarmioqatigiinni siuarsaavigineqarnissaat illersorneqarnissaallu anguniarlugu ullumikkumut Kattuffiit/suliniaqatigiiffiit Naalackersuisunut attuumassuteqanngitsut (NGO-t) annertuumik suliniutinut qimuttuunikuupput, nunarput issittormiullu sinnerlugit ICC minnerunngitsumik eqqarsaatigalugu. Naalackersuisunit nukiit (sulisut aningaasallu) qanoq annertutigisut suliap pingaaruteqartup nalunaarummi oqaasertat kimeerutsinnagit oqaluttuarisaanermi angusaqarfigniarnerani pilliutiginiarneqarpat?

(Asii Chemnitz Narup, Inuit Ataqatigiit)

Tunngavilersuut:

Nunap inoqqaavisa illersorneqarnissaanik suliniarneq 1982-imi aallartimmat Nunap Inoqqaavi pillugit Suleqatigiissitat (Working Group on Indigenous Peoples) ECOSOC-ip (United Nations Economic and Social Council) immikkoortortaattut aallarnerneqarpoq. Nunap inoqqaavisa pisinnaatitaaffii pillugit nalunaarutissap suliniutaanera 1985-imi aallarnerneqarpoq, nalunaarullu Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiinnit (Human Rights Council) akuerineqarpoq juni 2006-imi.

2005-imi World Summit-ip aamma FN-ip Nunap inoqqaavi pillugit ataavartumik oqallittarfiata (United Nations Permanent Forum on Indigenous Issues) nalunaarutip akuerineqarnissaa kaammattuutigivaat. FN-illi 28.november 2006-imi ataatsimeersuarnerani akuerineqartussatut taasissutigineqarnissaa pinngitsoortinneqarpoq Namibiap kinguartitsinissamut siunnersuuteqarneratigut.

2006-imi Inatsisartut ukiukkut ataatsimiineranni Nunanut allanut tunngasutigut naalackersuinikkut ingerlatsineq pillugu nassuiaammi pineqartup sammineqarnerani Aningaasanut Nunanullu allanut Naalackersuisoq ilaatigut ima oqaaseqarpoq (issuaaneq):

“FN-ip nunap inoqqaavi pillugit suleqatigiiffiani Permanent Forum-imi nunat tamalaat isumasioqatigiissinneqarneranni Naalackersuisut tikeraartitsisooqqammerput, tamatumani illuatungeriilluni suleqatigiinnermi isumaqatigiissutit sammineqarlutik. Oqaluttuarisaanermi aatsaat taama pisoqarpoq, aatsaammi siullerpaammik FN-ip nunap inoqqaavi pillugit suleqatigiiffiani Permanent Forum-imi New Yorkimi FN-ip qulleqasaqarfiata avataani ataatsimiittoqarmat. Nunap inoqqaavi pillugit FN-ip ukioritaasa qulikkaar aappassaat aallartippaa, Naalackersuisunillu neriutugivarput nunap inoqqaavisa piginnaatitaaffii pillugit nunarsuaq tamakkerlugu nalunaarut

ukiorpaalunngortuni suleqataaffigisimasarput ukiuni tullituni akuersissutigineqarsinnaassasoq. Permanent Forum-ip pilersinneqareernerani Danmarkip aamma Kalaallit Nunaata isumassarsinermi piviusunngortitsinissamut ilungersuutigisimasatsitut nunarsuaq tamakkerlugu nunap inoqqaavisa piginnaatitaaffii pillugit inerniliinissamut piffissanngorpoq.

FN-imi nunarsuaq tamakkerlugu nalunaarutip akuerineqarnissaa Naalackersuisut peqataaffiguassavarput."

Taamatut nalunaarummik nunarsuarmi nunap inoqaavinut 370 mio.-iusunut isumalluarnartumik inerititaqarluarnissap sapangiinnarnissaa pisariaqanngilluinnarmat, Kalaallit Nunaata minnerunngitsumillu Naalackersuisut timitaliillutik suliniuteqarnissaat pisariaqarluinnartut isumaqarfigaara, nalunaarutillu akuerineqarqarnissaanut iliuuseqarnissamut aqutissiuiinissaq pingaartinneqartariaqarpoq, Kalaallit Nunaanimmi FN-ip Nunap inoqqaavi pillugit ataavartumik oqallittarfiata atorluarneqarsinnaanera paasineqareemat.

Nunatsinni Naalackersuisut nunarsuarmioqatigiinni attaveqaatitik atorluartariaqarfaat, sunniinarlutik Nunap Inoqqaavisa pisinnaatitaaffii pillugit nalunaarutip pingaaruteqarluinnartup akuersissutigineqarsinnaanissaata tungaanut.